



ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849) και άλλες διατάξεις»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το νομοσχέδιο υπό τον τίτλο «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις», όπως διαμορφώθηκε από τη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, αποτελείται από 56 άρθρα.

Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει την ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Το πρώτο κεφάλαιο (άρθρα 1-5) αποτελείται από γενικές διατάξεις σχετικές με τον σκοπό και το αντικείμενο του παρόντος (ειδικότερα, τα άρθρα 1 και 2). Το άρθρο 3 περιλαμβάνει τους ορισμούς των βασικών εννοιών, και στο άρθρο 4 περιγράφονται τα βασικά αδικήματα. Τέλος, στο άρθρο 5 ορίζονται τα υπόχρεα πρόσωπα.

Το δεύτερο κεφάλαιο (άρθρα 6-10) περιλαμβάνει ρυθμίσεις σχετικά με τις αρμόδιες αρχές και τους λοιπούς φορείς που είναι αρμόδιοι για την εποπτεία της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος. Στο άρθρο 6 ορίζονται

οι αρμόδιες αρχές και καθορίζονται οι αρμοδιότητές τους. Στο άρθρο 7 ορίζεται το Υπουργείο Οικονομικών ως Κεντρικός Συντονιστικός Φορέας και περιγράφονται οι αρμοδιότητές του. Το άρθρο 8 αναφέρεται στην Επιτροπή Στρατηγικής για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και το άρθρο 9 περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τις λοιπές δημόσιες αρχές. Ρυθμίσεις σχετικώς με τον Φορέα διαβούλευσης ιδιωτικού τομέα για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας περιλαμβάνονται στο άρθρο 10.

Διατάξεις σχετικώς με την τήρηση της δέουσας επιμέλειας αποτελούν το αντικείμενο του τρίτου κεφαλαίου του νόμου (άρθρα 11-19). Το άρθρο 11 αφορά στους ανώνυμους λογαριασμούς και τις μετοχές. Εν συνεχεία, στα άρθρα 12, 13 και 14 διαγράφονται οι περιπτώσεις εφαρμογής της δέουσας επιμέλειας, τα μέτρα συνήθους δέουσας επιμέλειας καθώς και ο χρόνος εφαρμογής των μέτρων δέουσας επιμέλειας. Η εφαρμογή μέτρων απλουστευμένης και αυξημένης επιμέλειας προς τον πελάτη καθορίζεται στα άρθρα 15 και 16 αντιστοίχως. Το άρθρο 17 αφορά στα μέτρα που ακολουθούνται στις διασυννοριακές σχέσεις ανταπόκρισης, και το άρθρο 18 περιλαμβάνει ρυθμίσεις σχετικώς με τις συναλλαγές ή τις επιχειρηματικές σχέσεις με πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα. Τέλος, η εφαρμογή μέτρων δέουσας επιμέλειας από τρίτα μέρη ρυθμίζεται στο άρθρο 19.

Το τέταρτο κεφάλαιο του νόμου (άρθρα 20-21) αναφέρεται στο ζήτημα της ύπαρξης πληροφοριών ως προς τον πραγματικό δικαιούχο. Ειδικότερα, το άρθρο 20 προβλέπει τη δημιουργία Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων νομικών προσώπων, και το άρθρο 21, τη δημιουργία Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων καταπιστευμάτων.

Το πέμπτο κεφάλαιο (άρθρα 22-29) αναφέρεται στις υποχρεώσεις των υπόχρεων προσώπων και των υπαλλήλων τους. Οι αναφορές ύποπτων συναλλαγών προς την Αρχή και η υποχρέωση αποχής από συναλλαγές προβλέπονται στα άρθρα 22 και 23, αντιστοίχως. Το άρθρο 24 αναφέρεται στις υποχρεώσεις αναφοράς των αρμόδιων αρχών, των διαχειριστών αγορών και των γραφείων αντιπροσωπείας, η δε υποβολή αναφορών για αδικήματα ειδικής αρμοδιότητας ρυθμίζεται στο άρθρο 25. Τα μέτρα προστασίας των αναφερόντων προσώπων περιλαμβάνονται στο άρθρο 26. Το άρθρο 27 θεσπίζει απαγόρευση γνωστοποίησης σχετικώς με τη διαβίβαση πληροφοριών ή τη διεξαγωγή έρευνας, και στο άρθρο 28 περιλαμβάνονται οι εξαιρέσεις από την ανωτέρω υποχρέωση. Ακόμη, με το άρθρο 29 συνιστάται Επιτροπή Διηγόρων και ρυθμίζονται οι αρμοδιότητές της.

Το έκτο κεφάλαιο (άρθρα 30-33) αναφέρεται στη φύλαξη αρχείων, την

προστασία προσωπικών δεδομένων και την τήρηση στατιστικών στοιχείων. Συγκεκριμένως, στο άρθρο 30 περιλαμβάνεται η υποχρέωση φύλαξης αρχείων και στοιχείων από τα αρμόδια πρόσωπα, και στο άρθρο 31 ρυθμίζεται η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων. Η συλλογή, τήρηση και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων από δημόσιες αρχές προβλέπεται στο άρθρο 32, και η συλλογή δικαστικών δεδομένων και στοιχείων στο άρθρο 33.

Το έβδομο κεφάλαιο (άρθρα 34-38) περιλαμβάνει ειδικότερα μέτρα εφαρμογής. Στο άρθρο 34 ρυθμίζεται η συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών, και στο άρθρο 35 αναφέρονται εσωτερικές διαδικασίες για τον εντοπισμό, την εκτίμηση και την αντιμετώπιση των κινδύνων. Στο άρθρο 36 περιγράφονται οι εσωτερικές διαδικασίες σχετικώς με τον εντοπισμό, την εκτίμηση και τη διαχείριση του κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας σε επίπεδο ομίλου. Η υποχρέωση κατάρτισης και εκπαίδευσης των υπαλλήλων των υπόχρεων προσώπων, όπως και η υποχρέωση ορισμού αρμόδιων στελεχών θεσπίζονται στα άρθρα 37 και 38 αντιστοίχως.

Οι ποινικές και διοικητικές κυρώσεις, όπως και η υποχρέωση κατάσχεσης και δήμευσης περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνονται στο όγδοο κεφάλαιο (άρθρα 39-46). Ειδικότερα, το άρθρο 39 περιλαμβάνει τις ποινικές κυρώσεις, και το άρθρο 40 προβλέπει την υποχρέωση δήμευσης περιουσιακών στοιχείων. Στο άρθρο 41 περιλαμβάνεται η δυνατότητα του Δημοσίου να αξιώσει αποζημίωση. Η δυνατότητα δέσμευσης και απαγόρευσης εκποίησης περιουσιακών στοιχείων αποτελεί το αντικείμενο του άρθρου 42. Το άρθρο 43 ρυθμίζει την εφαρμογή κυρώσεων επιβαλλόμενων από διεθνείς οργανισμούς. Η πρόσβαση των δικαστικών αρχών σε αρχεία και στοιχεία ρυθμίζεται στο άρθρο 44. Η ευθύνη νομικών προσώπων και οντοτήτων αποτελεί το αντικείμενο του άρθρου 45, και στο άρθρο 46 προβλέπονται οι διοικητικές κυρώσεις.

Στο δεύτερο μέρος του νόμου (άρθρα 47-55), και ειδικότερα στο πρώτο κεφάλαιο (άρθρα 47-51), περιλαμβάνονται οργανωτικές διατάξεις για την Αρχή Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες. Ρυθμίσεις για την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και ορισμός των Μονάδων και των αρμοδιοτήτων της Αρχής αυτής περιλαμβάνονται στα άρθρα 47 και 48, αντιστοίχως. Το άρθρο 49 περιγράφει τις εξουσίες των Μονάδων της Αρχής, και το άρθρο 50 τις αρμοδιότητες της Αρχής σχετικώς με την επιβολή κυρώσεων κατά υπόπτων τρομοκρατίας. Ρυθμίσεις για το προσωπικό και τη λειτουργία της αρχής ανευρίσκονται στο άρθρο 51. Διατάξεις σχετικώς με μεταβατικές, τροποποιούμενες και καταργούμενες διατάξεις περιλαμβάνονται στο δεύτερο

κεφάλαιο του δεύτερου μέρους (άρθρα 52-55). Συγκεκριμένως, το άρθρο 52 αναφέρεται στην άσκηση αρμοδιοτήτων από την ΑΑΔΕ ως αρχή του άρθρου 6. Τα άρθρα 53 και 54 περιλαμβάνουν μεταβατικές ρυθμίσεις, τροποποιήσεις και κατάργηση διατάξεων. Το άρθρο 55 αφορά ρύθμιση θεμάτων δωρεών προς φορείς του δημόσιου τομέα. Ακολουθούν παραρτήματα της Οδηγίας 2015/849. Ειδικότερα, περιλαμβάνονται τα παραρτήματα Ι και ΙΙ που συνιστούν ενδεικτικούς καταλόγους των παραγόντων και των τύπων αποδεικτικών στοιχείων ως προς την ύπαρξη τόσο χαμηλότερου όσο και δυνητικώς υψηλότερου κινδύνου, συμφώνως με την παρ. 2 του άρθρου 15 και 4 του άρθρου 16. Τέλος, το άρθρο 56 ορίζει την έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 2

α) Στο άρθρο 2 παρ. 2 στοιχ. δ του νομοσχεδίου προβλέπεται ότι νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες συνιστά και η χρησιμοποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα με την τοποθέτηση σε αυτόν ή τη διακίνηση μέσω αυτού εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, με σκοπό να προσδοθεί νομιμοφάνεια στα εν λόγω έσοδα. Η τοποθέτηση εσόδων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα υπάγεται στην έννοια της κατοχής περιουσίας, ενώ η διακίνηση εσόδων μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος υπάγεται στην έννοια της μετατροπής ή μεταβίβασης περιουσίας. Συνεπώς, εφόσον και οι δυο τρόποι τέλεσης στο στοιχ. δ' καλύπτονται από τη συμπεριφορά που περιγράφεται στα στοιχεία α' και γ' του άρθρου 2, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο να διαγραφεί το στοιχ. δ' (βλ., σχετικώς, παρατήρηση 1 στην Έκθεση της Α' Διεύθυνσης Επιστημονικών Μελετών της Βουλής των Ελλήνων στο νομοσχέδιο «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις», σελ. 4).

β) Με το άρθρο 2 καταργείται η παρ. 5 του άρθρου 2 του ν. 3691/2008, η οποία προβλέπει ότι η γνώση, η πρόθεση ή ο σκοπός που απαιτούνται ως στοιχεία του πραγματικού των αδικημάτων των άρθρων 2 και 3, μπορούν να συνάγονται από τις συντρέχουσες πραγματικές περιστάσεις. Επισημαίνεται ότι η καταργούμενη διάταξη προβλέπει το αυτονόητο για την ερμηνεία και εφαρμογή του ελληνικού δικαίου, δηλαδή ότι το δικαστήριο σχηματίζει πλήρη δικανική πεποίθηση, που αποτυπώνεται στην αιτιολογία της απόφασης και αφορά τη συνδρομή των στοιχείων της υποκειμενικής υπόστασης όλων των εγκλημάτων βάσει πραγματικών περιστατικών (βλ. παρατήρηση 2 στην Έκθεση της Α' Διεύθυνσης Επιστημονικών Μελετών της Βουλής των Ελλή-

νων στο νομοσχέδιο «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις», σελ. 5).

2. Επί του άρθρου 3

α) Στην παρ. 14 επαναλαμβάνονται οι ορισμοί του ν. 3691/2008 της «ύποπτης συναλλαγής ή δραστηριότητας» και της «ασυνήθους συναλλαγής ή δραστηριότητας». Στο άρθρο 33 παρ. 1 στοιχ. α' η υπό ενσωμάτωση Οδηγία αναφέρεται στο περιεχόμενο του καθήκοντος αναφοράς ως εξής: «[...] η υπόχρεη οντότητα γνωρίζει, έχει υποψίες ή εύλογους λόγους να υποπτεύεται ότι τα κεφάλαια ανεξαρτήτως του ύψους τους συνιστούν έσοδα από εγκληματικές δραστηριότητες ή σχετίζονται με την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας». Ο ορισμός της ύποπτης συναλλαγής στο νομοσχέδιο εστιάζεται στην υποψία εκ μέρους του υπόχρεου προς αναφορά προσώπου ότι διαπράχθηκε βασικό αδίκημα ή νομιμοποίηση από τον συναλλασσόμενο ή τον πραγματικό δικαιούχο, δηλαδή εστιάζεται σε στοιχείο διαφορετικό από τα κεφάλαια ως αντικείμενο της συναλλαγής, ο δε ορισμός της ασυνήθους συναλλαγής εστιάζεται στην σχέση της υπό εξέταση συναλλαγής με τη λοιπή συμπεριφορά του συναλλασσομένου. Συνεπώς, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο και σύμφωνο με την υπό ενσωμάτωση Οδηγία, ο ορισμός της ύποπτης συναλλαγής να αναδιατυπωθεί συμφώνως με το άρθρο 33 παρ. 1 στοιχ. α της Οδηγίας. Περαιτέρω, στο μέτρο που τα κριτήρια της ασυνήθους συναλλαγής αποτελούν ενδείξεις ότι τα κεφάλαια συνιστούν έσοδα εγκληματικής δραστηριότητας, θα ήταν σκόπιμο ο ορισμός της ασυνήθους συναλλαγής να απαλειφθεί.

β) Στην παρ. 18, ως «ανώτερο διοικητικό στέλεχος» ορίζεται «το διευθυντικό στέλεχος ή ο υπάλληλος με υψηλή ιεραρχική θέση ικανή για τη λήψη αποφάσεων ιδρύματος ή οργανισμού που επηρεάζουν την έκθεση σε κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ο οποίος γνωρίζει επαρκώς το βαθμό έκθεσης του ιδρύματος ή του οργανισμού στον ανωτέρω κίνδυνο χωρίς να είναι απαραίτητα μέλος του διοικητικού συμβουλίου». Η αντίστοιχη διατύπωση της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας περιλαμβάνεται στο στοιχ. 12 του άρθρου 3 αυτής και έχει ως εξής: «το στέλεχος ή ο υπάλληλος με επαρκείς γνώσεις της έκθεσης του ιδρύματος ή του οργανισμού σε κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και με επαρκή αρχαιότητα για τη λήψη των αποφάσεων που επηρεάζουν την έκθεση σε κίνδυνο και που δεν χρειάζεται, σε όλες τις περιπτώσεις να είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου». Παρατηρείται ότι η απόδοση

στην αγγλική γλώσσα των προσώπων, τα οποία αφορά η ανωτέρω διάταξη, είναι «officer or employee» και στη γαλλική γλώσσα «un dirigeant ou un employé». Ως εκ τούτου, προτείνεται να απαλειφθεί από τη διάταξη η λέξη «διευθυντικό».

3. Επί του άρθρου 6 παρ. 3

Στην παρ. 3 περ. α' δεύτερο εδάφιο, μετά τη φράση «το νομικό πλαίσιο», προτείνεται, αντί της φράσης «των επαγγελματικών δραστηριοτήτων», να τεθεί η φράση «που ρυθμίζει τις επαγγελματικές δραστηριότητες».

4. Επί του άρθρου 8 παρ. 10

Στο άρθρο 8 παρ. 10 αναφέρεται ότι οι πληροφορίες που ανταλλάσσονται στο πλαίσιο λειτουργίας της Επιτροπής Στρατηγικής και των ομάδων εργασίας της, θεωρούνται εμπιστευτικές. Εν προκειμένω, θα ήταν σκόπιμο να προστεθεί ότι, κάθε δημόσιος φορέας, υποχρεούται να παρέχει στην Επιτροπή Στρατηγικής και στις ομάδες εργασίας τις αναγκαίες πληροφορίες για την επιτέλεση του έργου της Επιτροπής, συμφώνως με την παρ. 7 του άρθρου 8.

5. Επί του άρθρου 15 παρ. 3

Στην παρ. 3 ορίζονται τα εξής: «Οι αρμόδιες αρχές των χρηματοπιστωτικών οργανισμών εξειδικεύουν περαιτέρω, με απόφασή τους, τους παράγοντες δυνητικά χαμηλότερου κινδύνου και τα μέτρα απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζονται σε επιχειρηματικές σχέσεις ή συναλλαγές χαμηλότερου κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές κατευθυντήριες οδηγίες των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών. Οι λοιπές αρμόδιες αρχές μπορεί να εκδίδουν αντίστοιχου περιεχομένου απόφαση». Συμφώνως προς την Αιτιολογική έκθεση, «Η παράγραφος 3 εξουσιοδοτεί τις αρμόδιες αρχές του χρηματοπιστωτικού τομέα [...]». Επειδή ως αρχές εννοούνται οι αρχές που ασκούν εποπτικές αρμοδιότητες στον χρηματοπιστωτικό τομέα, προτείνεται, στο πρώτο εδάφιο της ανωτέρω παραγράφου, η φράση «Οι αρμόδιες αρχές των χρηματοπιστωτικών οργανισμών» να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Οι αρμόδιες αρχές για τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς».

6. Επί του άρθρου 18 παρ. 1

Στην περ. δ' της παρ. 1 γίνεται λόγος, μεταξύ άλλων, για «στενότερη» παρακολούθηση. Ο αντίστοιχος όρος της Οδηγίας, που περιλαμβάνεται στο στοιχ. β - iii του άρθρου 20 αυτής, είναι «ενισχυμένη» (στην αγγλική γλώσσα

έχει αποδοθεί ως «enhanced» και στη γαλλική ως (contrôle) «renforcé». Προτείνεται αντί της λέξης «στενότερη», να τεθεί η λέξη «ενισχυμένη», για λόγους τεχνικής ακρίβειας.

7. Επί των άρθρων 20 παρ. 2, 21 και 31 παρ. 3

Προτείνεται να αντικατασταθούν οι αναφορές στον ν. 2472/1997 με παραπομπή στον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (της 27ης Απριλίου 2016) «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)».

Σημειώνεται ότι παρόμοια διατύπωση χρησιμοποιεί ήδη η Οδηγία (ΕΕ) 2018/843 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ης Μαΐου 2018 «για την τροποποίηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, και για την τροποποίηση των Οδηγιών 2009/138/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ», το στοιχ. 26 της οποίας τροποποιεί το άρθρο 43 της, με το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο υπό ενσωμάτωση Οδηγίας, ως εξής: «Η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει της παρούσας οδηγίας με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας όπως αναφέρονται στο άρθρο 1 θεωρείται ζήτημα δημόσιου συμφέροντος σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου».

8. Επί του άρθρου 27 παρ. 2

Στο άρθρο 27 παρ. 2 ορίζεται ότι η απόπειρα των υπόχρεων προσώπων να αποτρέψουν πελάτη από του να εμπλακεί σε εγκληματική δραστηριότητα, δεν συνιστά γνωστοποίηση κατά την έννοια του παρόντος. Εν προκειμένω, η χρήση του όρου «εγκληματικές δραστηριότητες» είναι δυνατόν να προκαλέσει τη σύγχυση, ότι ως εγκληματικές δραστηριότητες νοούνται τα βασικά αδικήματα. Σημειώνεται ότι στο κείμενο της Οδηγίας (άρθρο 39 παρ. 6) γίνεται λόγος για παράνομες δραστηριότητες (στο αγγλικό κείμενο «illegal activities», που έχει ευρύτερη έννοια από τα βασικά αδικήματα). Συνεπώς, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο η φράση «εγκληματικές δραστηριότητες» να αντικατασταθεί από τη φράση «παράνομες δραστηριότητες».

9. Επί του άρθρου 29

Στο δεύτερο εδάφιο ορίζεται ότι η Επιτροπή Δικηγόρων, πριν διαβιβάσει προς την Αρχή αναφορές δικηγόρων, οι οποίες αφορούν σε ύποπτη ή ασυνήθη δραστηριότητα, «ελέγχει αν υποβάλλονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και τις διαβιβάζει χωρίς καθυστέρηση στην Αρχή». Δεδομένου ότι στην αντίστοιχη υπό ενσωμάτωση διάταξη, δηλαδή στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 34 της Οδηγίας, προβλέπεται ότι ο αρμόδιος φορέας (εν προκειμένω, η Επιτροπή Δικηγόρων) «διαβιβάζει αμέσως αυτούσιες» τις πληροφορίες στην Αρχή, και ουδόλως θεσπίζεται αρμοδιότητα οποιασδήποτε μορφής ελέγχου των σχετικών αναφορών, προτείνεται να διαγραφεί η φράση «ελέγχει αν υποβάλλονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και».

10. Επί του άρθρου 39 παρ. 3

Στο άρθρο 39 παρ. 3 αναφέρεται ότι στις περιπτώσεις εξάλειψης του αξιοποίνου, αίρεται το αξιόποινο του υπαιτίου και για τις συναφείς πράξεις νομιμοποίησης εσόδων, με εξαίρεση την εξάλειψη του αξιοποίνου λόγω παραγραφής. Επειδή η πάροδος της προθεσμίας εντός της οποίας η Βουλή μπορεί να ασκήσει ποινική δίωξη κατά υπουργών και υφυπουργών συμφώνως με το άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος, οδηγεί σε εξάλειψη του αξιοποίνου του βασικού αδικήματος, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο να υπάρξει ρητή αναφορά για την επιρροή της άπρακτης παρόδου της προθεσμίας αυτής στις συναφείς πράξεις νομιμοποίησης.

11. Επί του άρθρου 48

Στην περ. β' της παρ. 2 προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Δύο (2) κατ' ανώτατο όριο θέσεις επιστημονικού προσωπικού μπορούν να πληρούνται με πρόσωπα εκτός του δημόσιου τομέα, με εξαιρετικά επιστημονικά ή επαγγελματικά προσόντα και τουλάχιστον πενταετή εμπειρία στο αντικείμενο της Μονάδας. Το εν λόγω προσωπικό προσλαμβάνεται κατ' επιλογή του Προέδρου, κατά παρέκκλιση από κάθε αντίθετη διάταξη, με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου που λύεται αυτοδικαίως με την αποχώρηση του Προέδρου. Η παροχή υπηρεσίας στις θέσεις αυτές δεν γεννά οποιοδήποτε δικαίωμα αποζημίωσης ή άλλη αξίωση. Η ιδιότητα του επιστημονικού συνεργάτη της Αρχής δεν είναι ασυμβίβαστη με την επαγγελματική του δραστηριότητα».

Στην παρ. 7 του άρθρου 49 ορίζονται τα εξής: «Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, ο Πρόεδρος, τα μέλη και το προσωπικό της Αρχής έχουν υποχρέωση να τηρούν τις αρχές της αντικειμενικότητας και της αμεροληψίας

και να απέχουν από την εξέταση υποθέσεων για τις οποίες υπάρχει πιθανότητα σύγκρουσης συμφερόντων ή στις οποίες εμπλέκονται πρόσωπα συγγενικά ή οικεία. Επίσης, έχουν καθήκον να τηρούν εχεμύθεια για πληροφορίες των οποίων λαμβάνουν γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Η υποχρέωση αυτή διατηρείται και μετά την εκούσια ή ακούσια αποχώρησή τους από την Αρχή. Όσοι παραβαίνουν το ανωτέρω καθήκον εχεμύθειας τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών». Εξ άλλου, συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση επί του άρθρου 51 («Προσωπικό και λειτουργία της Αρχής»), «Οι προτάσεις του Προέδρου για τη στελέχωση της Αρχής λαμβάνουν υπόψη τόσο τις τεχνικές δεξιότητες, όσο και τα ηθικά προσόντα των υπαλλήλων, με στόχο την διασφάλιση των αρχών της εχεμύθειας, της αντικειμενικότητας και της αμεροληψίας, ικανοποιούνται δε άμεσα». Από τα ανωτέρω, σε συνδυασμό με τη φύση των θεμάτων τα οποία άπτονται της αρμοδιότητας της Αρχής, προκύπτει ότι εγγύτερα στον σκοπό του νόμου θα βρισκόταν η καθιέρωση αναστολής της επαγγελματικής δραστηριότητας του επιστημονικού συνεργάτη της Αρχής.

12. Επί του άρθρου 52

Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ότι οι εποπτικές αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), που αφορούν στον έλεγχο των υπόχρεων προσώπων και στην επιβολή των σχετικών κυρώσεων, ασκούνται από τις υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε. οι οποίες είναι αρμόδιες για τον φορολογικό έλεγχο των κατά περίπτωση υπόχρεων προσώπων, και ότι, ειδικώς ως προς την επιβολή κυρώσεων από τις ανωτέρω ελεγκτικές υπηρεσίες, πλην της επιβολής προστίμων και διορθωτικών μέτρων, απαιτείται και η σύμφωνη γνώμη του Γενικού Διευθυντή Φορολογικής Διοίκησης, καθώς και ότι για την άσκηση των ως άνω αρμοδιοτήτων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013).

Δεδομένου η επιβολή κυρώσεων δεν προβλέπεται στην περ. θ' της παρ. 4 του άρθρου 6 του νομοσχεδίου, αλλά στην περ. ι' των ως άνω παραγράφων και άρθρου, το δεύτερο εδάφιο της προτεινόμενης ρύθμισης πρέπει να τροποποιηθεί, ώστε να γίνεται παραπομπή στην ορθή περ. ι'.

Ως προς τη ρύθμιση περί ανάλογης εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας για την άσκηση από την Α.Α.Δ.Ε. των αρμοδιοτήτων που της απονέμονται με το υπό ψήφιση νομοθέτημα, επισημαίνεται ότι ο Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας, κατά το άρθρο 1 αυτού, καθορίζει τη διαδικασία προσδιορισμού και είσπραξης των φορολογικών εσόδων, καθώς και τις κυρώσεις για τη μη συμμόρφωση με τους κανόνες οι οποίοι διέπουν τα έσοδα

αυτά. Ως εκ τούτου, δεν φαίνεται να υφίσταται περιθώριο, έστω και ανάλογης εφαρμογής των διατάξεων του για την άσκηση των εποπτικών αρμοδιοτήτων των περιπτώσεων ε', ζ', και θ' της παρ. 3 του άρθρου 6 του νομοσχεδίου. Περαιτέρω, ως προς την ανάλογη εφαρμογή του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας για την επιβολή των κυρώσεων του άρθρου 46 του νομοσχεδίου επισημαίνεται ότι, κατά την παρ. 7 του άρθρου αυτού, «τα πρόστιμα που προβλέπονται στο παρόν και στο προηγούμενο άρθρο και επιβάλλονται από τα αναφερόμενα σε αυτά δημόσια όργανα, βεβαιώνονται από τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε.» (ν.δ. 356/1974, Κώδικας Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων).

Αθήνα, 25 Ιουλίου 2018

Οι εισηγητές

Αθανασία Διονυσοπούλου

Επίκουρη Καθηγήτρια Νομικής Σχολής

του Πανεπιστημίου Αθηνών

Επιστημονική Συνεργάτις

Νικόλαος Παπαχρήστος

Επιστημονικός Συνεργάτης

Γεώργιος Φωτόπουλος

Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος

Αναπληρωτής Καθηγητής

του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Καθηγητής του Οικονομικού

Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών